

24 ПАСВх. № 452/25. 10 2016

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационния труд на тема **“ОСНОВИ НА ПОДБОРА И
ОРИЕНТАЦИЯТА В КОЛОЕЗДЕНЕТО”** на доц. **Иван Колев Иванов**,
доктор, катедра “Технически и ледени спортове” за присъждане на
научната степен “Доктор на науки” по научната специалност Теория и
методика на физическото възпитание, спортната тренировка (вкл.
Методика на лечебната физкултура), професионално направление 7.6.
Спорт

АКТУАЛНОСТ НА ПРОБЛЕМА:

Представеният дисертационен труд на доц. Иван Колев е
сериозна по обем, по качество и по значимост научно-приложна
разработка. Актуалността на избраната проблематика не подложи на
съмнение, предвид нарастващото значение на генетичните фактори за
спортното постижение и в тази връзка проблемите на подбора и
ориентацията в съвременния спорт. Тяхното научно решаване е важна
предпоставка за повишаване на ефективността на процеса на
многогодишната спортна подготовка.

Непрекъснатият стремеж на спортистите за подобряване на
спортните постижения усложнява и процеса на търсенето на таланти,
съчетаващи качества и способности, които да детерминират успеха в
определен спорт.

Факт е, че в България в последните години система за подбор и
ориентация, изградена на научно-методологически основи липсва
въобще и колоезденето не прави изключение в това отношение. Това е

първия по рода си труд у нас посветен на посочените по-горе проблеми.

Анализ на съдържанието и научни приноси по отделните глави на труда:

Първата част на труда, която е озаглавена "Теоретичен анализ и постановка на проблема е композирана логически и съдържа 9 подглави, като в последователност се разглежда историята на колоезденето, основни характеристики на двигателната дейност в този спорт, морфофункционални промени на подрастващия организъм, развитие на двигателните качества, същност и възможности за усъвършенстване на системата за подбор и ориентацията в колоезденето. Какво можем да отбележим тук:

- В обем от 21 страници е направен исторически анализ на възникването и развитието на колоезденето в света и в България. Разбира се тази част на труда би спечелила повече, ако докторантът се е опитал да формира отделни етапи в развитието на този спорт, особено що се отнася до националния контекст – в България. Изложеното тук няма пряко отношение към темата на дисертационния труд, но то допълва общата картина на познанията и вижданията на авторът като един от младите специалистите в този спорт в България.
- Подробно и описателно са разгледани морфофункционалните особености на подрастващия организъм, разбира се съвсем логично, тъй като става въпрос за оптимизиране на системата за подбор и ориентация, а такива познания са в нейната основа. Обсъдени са промените, които настъпват в опорно-

двигателния апарат, сърдечно-съдовата, дихателната и нервната система.

- Приятно впечатление прави теоретичният анализ на научните изследвания в областта на подбора и ориентацията в спорта на наши и чужди автори. Той е логическа предпоставка за извеждане на основната методологическа концепция и работна хипотеза на труда.

Проучените 215 литературни и други източници говорят за висока информираност на автора по разглежданите проблеми, което от своя страна е добра основа за вярно изграждане на хипотези и анализи. Без особени претенции за принос в тази глава, оценявам положително представения авторов анализ върху проблемите на подбора и ориентацията в спорта и в колоезденето. Направените заключения по принцип не носят нова информация, но те са базата, върху която доц. Иван Колев изгражда своята работна теза, а именно – изграждане на съвременна система за подбор и спортна ориентация в колоезденето.

Втората част на труда – в обем от 15 стр. – Цел, задачи и методика на изследването е построена съобразно стандартите за такъв вид научен труд и включва:

- Ясно дефинирана цел на изследването и 7 основни задачи в две основни направления – теоретико-методологическо и практико-приложно.
- Определен предмет, обект и контингент на изследването, подробно описана организация и методи на изследване – експериментални (спортно-педагогическо тестиране по 14 показатели и спортно-педагогическо проследяване с батерия от 13 теста).

- Използван широк и разнообразен математико-статистически инструментариум – вариационен, корелационен, енофакторен дисперсионен анализ, факторен анализ, сигмален метод за оценка и метод на индексите.

Същинското съдържание на научното изследване, обачемираме на страниците на трета глава на труда озаглавена *“Анализ на резултатите”*. Тук, в хода на изследванията е обоснована и експериментално проверена технологията на подбора на млади стезатели по колоездачи. В основана и са информативни критерии и комплекс от тестове за оценка на индивидуалните възможностите.

В тази глава се съдържат и основните приноси на сертационния труд, както следва:

- Установена е с помощта на надежден статистически инструментариум, степента на възпроизводимост на включените в тестовата батерия за подбор и ориентация тестове.
- Определени са най-високо информативните и най-стабилните във възрастов аспект тестове и показатели с помощта на еднофакторен дисперсионен анализ
- Разкрити са факторните структури и са идентифицирани основните фактори на физическото развитие и специфичната работоспособност в колоезденето във възрастов аспект.
- Извършена е оценка на нивото на наблюдаваните признаци на физическото развитие и специфичната работоспособност при всички изследвани колоездачи от трите изследвани съвкупности (11-12-годишни, 13-14-годишни и 15-16-годишни).

- Разработени са примерни индивидуални модели на физическото развитие и специфичната работоспособност на някои от изследваните състезатели.
- Изяснена е динамиката и темпът на развитие на основните параметри на специфичната работоспособност и технико-тактическата подготвеност на младите колоездачи.

Практическото значение на резултатите не подлежи на съмнение с реализацията на технологията на подбора, ориентацията на тренировъчния процес в съответствие с етапите на многогодишна спортна подготовка.

Резултатите от изследването позволяват да се разширят съществуващите знания в областта на теорията и практиката на подбора в спорта в системата на многогодишна спортна подготовка в колоезденето.

Предложените в края на дисертацията основни изводи и научни приноси обективно развиват и допълват теорията и практиката на спортната подготовка, въобще и специфично за колоезденето. Те обективно произтичат от изследователския материал.

Представени са 10 научни публикации, публикувани в наши и чужди авторитетни издания.

Авторефератът отразява съдържанието на дисертационния труд.

Биографични данни за кандидата и академична активност:

Академичната кариера на доц. Иван Колев започва през 2005 година първо като редовен докторант в НСА „В. Левски“, по-късно асистент, главен асистент и от 2012 година доцент.

Професионален състезател в К.К. „Троян“ – гр. Троян и клуб „Бургас“, гр. Бургас. Многократен държавен шампион на писта и шосе,

медалист от Балканско първенство. Председател на треньорския съвет на БКС и член на управителния съвет от 2014 г. Председател на Колоездачен клуб на НСА „В. Левски“.

Доц. Иван Колев е член на управителния съвет на Българския колоездачен съюз. Ръководител на сектор „Колоездене“, а от 2016 година ръководител на катедра „Технически и ледени спортове“. Член на ФС на ТФ на НСА „В. Левски“.

Доц. Иван Колев е автор на учебната документация по програмата за спортно усъвършенстване по колоездене в бакалавърската степен на НСА „В. Левски“, в програма за свободноизбираем предмет в ОКС „Бакалавър“ – колоездене, специалност – колоездене в ОКС бакалавър и в магистърска степен – Спорт за високи постижения.

В заключение:

1. В тематично отношение дисертационния труд на доц. Иван Колев е актуален, дисертабилен и практически значим. Трябва да отбележа, че е представена комплексна научна разработка по основен за съвременната теория и практиката на спортната подготовка, проблем. В спорта колоездене това е първи по рода си толкова комплексен изследователски труд.
2. Конструиран е логически, а съдържателно отговаря на поставения научен проблем.
3. Представя богат и задълбочен теоретичен анализ върху историята и развитието на спорта колоездене у нас и по света и проблемите на подбора и ориентацията в спорта.

4. Използван е съвременен научно-изследователски инструментариум и професионален подход при анализа на получените данни.
5. Изведените научни приноси обогатяват спортната теория и практика по проблематика на подбора и спортната ориентация в спорта и в частност в колоезденето.

Представената научна разработка е амбициозна. Положен е сериозен труд, плод на целенасочените творчески търсения на доц Иван Колев в тази област.

Въз основа на изложеното в моята рецензия, на базата на постигнатите научни резултати и значимата академичната ангажираност на доц. Иван Колев определено давам своето положително заключение за присъждане на доц. Иван Колев на научната степен „Доктор на науките“ по научната специалност Теория и методика на физическото възпитание, спортната тренировка (вкл Методика на лечебната физкултура), професионално направление 7.6 Спорт

София

15.10.2016

Рецензент:

/проф. Д. Дашева, ДН/

